

# Wij zijn het SAT ScheidingsAdviesTeam

*De werkgroep 'Wij zijn het SAT' bestaat uit wisselende samenstelling van wetenschappers en hulpverleners, die bewust hun namen niet bekend maken. De bedoeling is de wetenschap haar werk te laten doen. Het SAT geeft commentaar op onderzoeken en artikelen en geeft informatie aan geïnteresseerden (o.a. samenvattingen van onderzoeken) om de rechten van kinderen te ondersteunen.*

## Zevenstappenplan tot contactherstel

Het afdwingen van omgang in een conflictscheiding blijkt voor kinderen en ouders geen ruimte te geven aan het verdiepen van de relatie wanneer het kind/de kinderen een ouder heeft afgewezen. Voorafgaand aan omgang dient er altijd eerst contactherstel plaats te vinden. Zeker waar er (vermoeden van) mishandeling in welke vorm dan ook heeft plaatsgevonden, is het van belang in te zetten op feitenonderzoek, ervaringen (belevingen) en de erkenning daarvan door de dader en de hulpverlener. Een zorgvuldig traject met in achtneming van ieders persoonlijk proces, maakt het mogelijk om een succesvolle omgang te realiseren of die te stoppen, waarbij alle partijen tevreden zijn. Dat laatste lijkt welhaast onmogelijk gezien de strijd, die ouders in de rechtbank voeren.

Maar uit ervaring blijkt dat er ouders zijn, die allang inzien dat het beter is voor hun kind/kinderen en voor de ouder zelf om geen (gedwongen) omgang te hebben. Het besluit om de ruimte te geven aan het kind/de kinderen om zelf te bepalen hoe en wanneer er contact is met de betreffende ouder, geeft daardoor mogelijkheden voor toekomstig vrijwillig contact. Grootouders, advocaten en anderen in de omgeving hebben de neiging om het 'recht' van de betrokken afgewezen ouder op het kind/de kinderen voortdurend naar voren te brengen, waardoor de afgewezen ouder moeilijk kan besluiten om het gedwongen contact met het kind/de kinderen te stoppen. Met de beste bedoelingen kan de omgeving het dus extra lastig maken voor een ouder om het beste voor zichzelf en voor zijn/haar kind/kinderen te kiezen.

Hieronder is het stappenplan beschreven dat in de praktijk zeer succesvol blijkt te zijn. Het is bovendien een traject, dat met spel en gesprek voor vrolijkheid en hilariteit de afgewezen ouder en het kind/de kinderen op ontspannen wijze (weer) bij elkaar brengt:

### Stap 1: onderzoek naar oorzaak contactverbreking

- Relatieonderzoek tussen kind(eren) en afgewezen ouder door het hebben van een individueel gesprek met kind(eren), afgewezen ouder en niet afgewezen ouder.
- In verband met de emotionele lading waardoor een zekere mate van dissociatie kan optreden wordt elk gesprek opgenomen door de betrokkene en niet door de hulpverlener, waardoor privacy gewaarborgd is.
- Traject: per persoon een gesprek. Indien nodig (of op verzoek van een van de personen) volgen extra gesprekken.

## Stap 2: verslag- en adviesgesprek

- Advies aan kind(eren) en afgewezen ouder door middel van het hebben van een individueel gesprek met kind(eren), afgewezen ouder en niet afgewezen ouder.
- Besluit/voorstel aan betrokkenen waarbij het kind/de kinderen als meest belanghebbenden worden gezien. De wensen of behoeften van het kind/de kinderen staan centraal. Het betekent echter niet dat die zonder meer gehonoreerd worden. De hulpverlener onderbouwt het uiteindelijke advies aan iedere betrokkene en geeft verder adviezen ter verdieping van de relatie.
- Traject: per persoon een gesprek. Indien nodig (of op verzoek van een van de personen) volgen extra gesprekken.

## Stap 3: communicatiepatronen en misverstanden

- In bijzijn van de hulpverlener wordt met ieder kind apart een gesprek gehouden waarin het kind vertelt over 'oud zeer' dat de relatie belemmert.
- In een volgend gesprek vertellen zowel de afgewezen ouder als het kind elkaar door middel van een driestappenplan wat hem/haar nog dwars zit. Lichte en zware problemen/conflicten kunnen op die manier worden opgelost.
- De onderstaande doelen moeten behaald worden tijdens dit traject::
  - Iedere betrokkene (kind en ouder) reflecteert op de eigen communicatiepatronen.
  - Iedere betrokkene (kind en ouder) geeft erkenning aan de pijn van de ander. Mocht er sprake zijn van een van onderstaande situaties, dan stopt het traject en is contactherstel (en dus gedwongen omgang) niet in het belang van het kind/de kinderen en de ouder.
- Kenmerken van narcisme of borderline bij de ouder, of
- Het communicatiepatroon gaslighting wordt willens en wetens in stand gehouden door de ouder.
- Er wordt geweigerd om de verantwoordelijkheid te dragen door de dader (ouder of kind) van mishandeling (in welke vorm dan ook), of
- De betrokkene blijft hardnekkig bij de eigen overtuiging dat hij/zij geen enkele rol heeft gespeeld in het contactverlies (geldt voor ouder en kinderen)
- Traject: één inventarisatie-sessie per kind en drie sessies per kind samen met de betrokken ouder.

## Stap 4: emotionele educatie

- Wanneer kinderen of ouders gebrekkig of niet in staat zijn om over hun emoties te communiceren is het van belang dat te leren. In alle gevallen van contactverlies speelt het gebrek aan respectvol uitwisselen van elkaars emoties een cruciale rol.
- Traject: drie sessies per kind samen met de betrokken ouder.

## Stap 5: sociale vaardigheden

- Door misverstanden en onopgeloste conflicten kunnen kind en ouder vervallen in verwijten en boosheid naar elkaar. Door de eerste vier stappen ontstaat al meer respect voor elkaar. De betrokken en dus vertrouwde hulpverlener helpt kind(eren)

en de afgewezen ouder met respect voor elkaars 'gebruiksaanwijzing' te communiceren.

- Traject: drie sessies per kind samen met de betrokken ouder.

### Stap 6: toekomstwensen

- De toekomstwensen worden naar elkaar uitgesproken:
  - Wat willen de ouder en het kind/de kinderen met elkaar beleven: wel/geen vaste afgesproken contactmomenten, vakantie/weekends, uitjes (film, diner, pretpark, picknicken, fietsen etc.)?
  - Wat zijn de persoonlijke toekomstwensen (schoolkeuze, beroep) van zowel de ouder als het kind/de kinderen?
- Traject: Eén gesprek per kind samen met de betrokken ouder.

### Stap 7: begeleid contact

- Ouder en kind/kinderen kiezen een moment waarop zij samen zijn. En zij kiezen een 'begeleider' die zij allen plezierig vinden.
- Traject: de begeleider, de ouder en het kind/de kinderen bespreken tijdens één bijeenkomst met elkaar (onder begeleiding van de hulpverlener) hoe zij de eerste keer samen (zonder begeleiding) succesvol willen laten zijn.